

บทคัดย่อ

บทนำ ภาวะไข้สมองอักเสบเป็นปัญหาทางสาธารณสุขที่สำคัญทั่วโลก และเป็นภาวะที่ก่อให้เกิดความพิการในเด็กเป็นอย่างมาก การศึกษาในครั้งนี้มีเป้าหมายเพื่อสืบค้นหาสาเหตุของการเกิดโรคไข้สมองอักเสบในผู้ป่วยเด็กที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลศิริราชโดยการสืบค้นข้อมูลจากเวชระเบียน รวมถึงหาความเกี่ยวข้องระหว่างลักษณะอาการแสดงกับสาเหตุของการเกิดโรค และผลการติดตามอาการหลังจากการได้รับการรักษาจากแต่ละสาเหตุที่มีความแตกต่างกัน

วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสาเหตุของภาวะสมองอักเสบในเด็ก เปรียบเทียบอาการ อาการแสดง และผลการติดตามอาการหลังการรักษาที่เกิดจากสาเหตุที่แตกต่างกัน โดยแบ่งตามกลุ่มอายุของผู้ป่วย

วิธีดำเนินการวิจัย เป็นการศึกษาย้อนหลัง (Retrospective study) ในผู้ป่วยเด็กโรคติดเชื้อในสมองที่เข้ารับการรักษาแบบผู้ป่วยในในโรงพยาบาลศิริราชเป็นระยะเวลา 10 ปีตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2553 – 31 ธันวาคม พ.ศ.2563

ผลการวิจัย ผู้ป่วยเด็กโรคไข้สมองอักเสบที่ได้รับการวินิจฉัยและเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลศิริราชตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2553 ถึง 31 ธันวาคม พ.ศ.2563 พบว่ามีจำนวนทั้งหมด 485 ราย เป็นเพศชาย 271 ราย (ร้อยละ 56) เพศหญิง 214 ราย (ร้อยละ 44) ค่ามัธยฐานคืออายุ 1 ปี (พิสัย 0.1- 18.9) เป็น Confirm/Probable case 180 ราย (ร้อยละ 37.1) เป็นกลุ่มที่มีสาเหตุจากการติดเชื้อ 140 ราย (ร้อยละ 28.9) กลุ่มที่ไม่ได้เกิดจากการติดเชื้อ 40 ราย (ร้อยละ 8.2) และกลุ่มที่ไม่ทราบสาเหตุ 305 ราย (ร้อยละ 62.8) ในกลุ่มที่เกิดจากการติดเชื้อเป็นเชื้อ *Streptococcus pneumoniae* มากที่สุด 23 ราย (ร้อยละ 4.6) Enterovirus 21 ราย (ร้อยละ 4.2) *Mycobacterium tuberculosis* 21 ราย (ร้อยละ 4.2) และ *Salmonella Spp* 13 ราย (ร้อยละ 2.6) ในกลุ่มที่ไม่ได้เกิดจากการติดเชื้อ 40 ราย (ร้อยละ 8.2) NMDAR encephalitis 22 ราย (ร้อยละ 4.4) ADEM 15 ราย (ร้อยละ 3) อาการแสดงของกลุ่มติดเชื้อไม่มีลักษณะที่แตกต่างกัน ผลการติดตามการรักษาที่ติดตามได้ 320 ราย, ไม่พบข้อมูลการเสียชีวิตกลุ่มที่รักษาหายขาด 257 ราย (ร้อยละ 53.6) มีภาวะพิการสืบเนื่องจากการเจ็บป่วย 63 ราย (ร้อยละ 12.8) และขาดการติดตามการรักษา 165 ราย (ร้อยละ 33.3)

สรุป 2 ใน 3 ของผู้ป่วยสมองอักเสบเป็นแบบไม่ทราบสาเหตุโดยเฉพาะในกลุ่มของเด็กทารกที่อายุน้อยกว่า 1 ปี กลุ่มที่หาสาเหตุของการเกิดโรคได้พบว่ามีสาเหตุมาจากการติดเชื้อมากกว่ากลุ่มไม่ติดเชื้อ และในกลุ่มที่มีสาเหตุจากการติดเชื้อมากที่สุดคือการติดเชื้อแบคทีเรียในชื่อ *Streptococcus pneumoniae*, ไวรัส Enterovirus และกลุ่ม *Mycobacterium tuberculosis*

คำสำคัญ: ไข้สมองอักเสบ, เยื่อหุ้มสมองอักเสบ, เด็ก, ประเทศไทย, สาเหตุ

Abstract

Introduction: Meningoencephalitis is a worldwide public health issue, with a substantially high burden among children. We aimed to determine the causes of meningoencephalitis in children admitted to Siriraj hospital by medical record review, and identifying clinical characteristics including outcomes related patients' condition

Objective: To determine the etiologies of acute meningoencephalitis among Thai children and to examine the clinical presentations and outcomes associated with the different etiologies.

Methods: Retrospective study of childhood meningoencephalitis admitted to Siriraj hospital between January 1, 2010 and December 31, 2020

Results: Four hundred eighty five Children with meningoencephalitis were enrolled. Median age was 1 years old (Range 0.1-18.9), 271(56%) children were male, 214(44%) were female. A confirmed or probable causes of meningoencephalitis were identified in 180 (37.1%) patients, 140 (29%) of 485 cases were due to infection: 23(4.6%) of 485 cases were due to *Streptococcus pneumoniae*, 21 (4.2%) were due to Enterovirus, 21 (4.2%) were due to *Mycobacterium tuberculosis*, 13 (2.6%) were due to *Salmonella Spp.* 40(8.2%) were due to Non-infection: 22 (4.4%) were due to Anti-NMDAR encephalitis, 15(3%) were due to ADEM. The clinical presentation of infectious group were not differences in infectious group. Three hundred twenty children with who were discharge alive from hospital with follow up data, 257 (53.6%) had completely recovered, 63 (12.8%) had neurological sequelae, 165 (33.3%) had loss to followed up.

Conclusion: Most case of meningoemcephalitis were unidentified, especially in early childhood younger than 1 years old, but with streptococcal meningoencephalitis being the most common identified cause. We provided information that could guide public health policy to diagnostic and early therapeutic guidelines on childhood meningo encephalitis in Thai children.

Keywords: Children, Etiology, Meningoencephalitis, Meningitis, Thailand